

Teismo praktikos rinkinys

Byla T-392/15

**European Dynamics Liuksemburgas SA ir kt.
prieš
Europos Sąjungos geležinkelių agentūrą**

„Viešasis paslaugų pirkimas – Konkurso procedūra – Išorės paslaugų teikimas vystant Europos Sąjungos geležinkelių agentūros informacines sistemas – Konkurso dalyvio pasiūlymo įvertinimas – Konkurso dalyvio pasiūlymo atmetimas – Pareiga motyvuoti – Neįprastai mažos kainos pasiūlymas“

Santrauka – 2017 m. liepos 4 d. Bendrojo Teismo (trečioji kolegija) sprendimas

1. *Ieškinys dėl panaikinimo – Suinteresuotumas pareikšti ieškinį – Ieškinio padavimo dieną vertintinas suinteresuotumas – Nelaimėjusio dalyvio ieškinys dėl perkančiosios organizacijos sprendimo atmesti jo pasiūlymą – Rėmimasis nepakankamu motyvavimu – Sprendimo motyvų pateikimas po ieškinio pareiškimo, tačiau nesuėjus terminui ieškiniui pareikšti – Suinteresuotumo pareikšti ieškinį išlikimas*

(SESV 263 straipsnis)

2. *Ieškinys dėl panaikinimo – Suinteresuotumas pareikšti ieškinį – Fiziniai ar juridiniai asmenys – Ieškinys, dėl kurio ieškovas gali gauti naudos – Ieškovo pateiktų kaltinimų pagrįstumo poveikis – Nebuvimas*

(SESV 263 straipsnis)

3. *Teismo procesas – Naujų pagrindų pateikimas vykstant procesui – Sąlygos – Pagrindas, grindžiamas aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui*

(Bendrojo Teismo procedūros reglamento 84 straipsnio 1 dalis ir 85 straipsnio 2 ir 3 dalys)

4. *Teismo procesas – Įrodymai – Įrodomoji galia – Vertinimo kriterijai – Laisvo įrodymų vertinimo ir laisvo įrodymų teikimo principai – Derinimas su teise į teisingą bylos nagrinėjimą ir su procesinio lygiateisiškumo principu*

(Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis; Bendrojo Teismo procedūros reglamento 85 straipsnis)

5. *Teismo procesas – Bylų nagrinėjimas Bendrajame Teisme – Šalims teikiama apsauga nuo netinkamo procesinių dokumentų naudojimo – Derinimas su laisvo įrodymų teikimo principu – Iš kitos bylos paimto bylos dokumento naudojimas – Būtinybė dokumentą teikiančiai šaliai gauti išankstinę šalies, tą dokumentą pateikusios kitoje byloje, sutikimą – Nebuvimas*

(Bendrojo Teismo procedūros reglamento 85 straipsnis)

6. *Institucijų aktai — Motyvavimas — Pareiga — Apimtis — Pareigos motyvuoti sprendimą vertinimas atsižvelgiant į bylos aplinkybes — Pareiga gavus rašytinį prašymą pranešti konkursą laimėjusio pasiūlymo požymius ir privalumus bei konkursą laimėjusio asmens pavadinimą*
(SESV 296 straipsnio antra pastraipa; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 2 dalies c punktas)
7. *Institucijų aktai — Motyvavimas — Pareiga — Apimtis — Per viešojo paslaugų pirkimo procedūrą priimtas sprendimas atmesti pasiūlymą — Atsižvelgimas į motyvus, pateiktus per procesą — Leistinumumas — Išimtinis pobūdis*
(SESV 296 straipsnis)
8. *Institucijų aktai — Motyvavimas — Pareiga — Apimtis — Per viešojo paslaugų pirkimo procedūrą priimtas sprendimas atmesti pasiūlymą*
(SESV 296 straipsnis; Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 966/2012 113 straipsnio 2 dalis; Komisijos reglamento Nr. 1268/2012 161 straipsnio 2 dalis)
9. *Ieškinys dėl panaikinimo — Pagrindai — Motyvų nebuvimas arba stoka — Pagrindas, kuris skiriasi nuo pagrindo dėl materialaus teisėtumo*
(SESV 263 ir 296 straipsniai)
10. *Europos Sąjungos viešieji pirkimai — Sutarties sudarymas konkurso būdu — Neįprastai mažos vertės pasiūlymas — Perkančiosios organizacijos pareiga išklausti konkurso dalyvį — Perkančiosios organizacijos atliekamas vertinimas, ar pasiūlymo kaina nėra neįprastai maža — Aplinkybės, į kurias reikia atsižvelgti*
(Komisijos reglamento Nr. 1268/2012 151 straipsnio 1 dalis)
11. *Europos Sąjungos viešieji pirkimai — Sutarties sudarymas konkurso būdu — Neįprastai mažos vertės pasiūlymas — Pareiga motyvuoti — Apimtis — Būtinybė perkančiajai organizacijai išsamiai išdėstyti argumentus nesant tokio prašymo — Nebuvimas*
(SESV 296 straipsnio 2 dalis; Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 966/2012 113 straipsnio 2 dalis; Komisijos reglamento Nr. 1268/2012 151 straipsnis)

1. Suinteresuotumas pareikšti ieškinį yra esminė ir pirmoji bet kokio ieškinio pareiškimo teisme sąlyga. Atsižvelgiant į ieškinio dalyką, suinteresuotumas pareikšti ieškinį turi egzistuoti ieškinio pareiškimo momentu, nes priešingu atveju ieškinys bus nepriimtinas. Toks suinteresuotumas turi išlikti iki teismo sprendimo priėmimo, antraip nebūtų poreikio jį priimti.

Dėl nelaimėjusio dalyvio ieškinio dėl perkančiosios organizacijos sprendimo, kuris, jos nuomone, yra nepakankamai motyvuotas, kyla klausima, ar aplinkybė, kad pareiškus ieškinį, tačiau nesuėjus ieškinio pareiškimo terminui perkančioji organizacija pateikė ginčijamo akto motyvų paaiškinimus, nepanaikina ieškinio veiksmingumo. Tiesą sakant, ginčijamas sprendimas buvo žalingas ieškinio pareiškimo momentu. Jeigu šis sprendimas būtų panaikintas, perkančioji organizacija iš principo privalėtų iš naujo įvertinti ieškovo pasiūlymą, o tai gali jam suteikti naudos, nes, be kita ko, negalima atmesti tikimybės, kad, atlikus naują vertinimą, ieškovas laimėtų konkursą dėl tame pasiūlyme nurodytos dalies. Beje, panaikinus šį sprendimą, perkančiajai organizacijai gali tekti ateityje padaryti atitinkamus konkurso procedūrų pakeitimus.

(žr. 31, 34, 36, 37 punktus)

2. Tam, kad šalis būtų suinteresuota pareikšti ieškinį, būtina, bet ir pakankama, kad Europos Sąjungos teisme pareikšto ieškinio dėl panaikinimo baigtis galėtų būti naudinga jį pareiškusiai šaliai. Taigi ieškovo suinteresuotumas pareikšti ieškinį nepriklauso nuo jo kaltinimo pagrįstumo.

(žr. 41 punktą)

3. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 45 punktą)

4. Laisvo įrodymų vertinimo principas Bendrajam Teismui reiškia, kad vienintelis pateiktų įrodymų vertinimui svarbus kriterijus yra jų patikimumas. Laisvo įrodymų vertinimo principas neatsiejamas nuo laisvo įrodymų teikimo principo, kuriuo šalims suteikiama galimybė Sąjungos teismui pateikti bet kokius teisėtai gautus įrodymus, kurie, kaip jos mano, yra reikšmingi jų pozicijai pagrįsti. Laisvas įrodymų teikimas šalims užtikrina teisę į veiksmingą ieškinį, įtvirtintą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje.

Tačiau laisvo įrodymų vertinimo ir laisvo įrodymų teikimo principai turi neprieštarauti pagrindiniams Sąjungos teisės principams, kaip antai teisės į teisingą bylos nagrinėjimą ir šalių procesinio lygiateisiškumo principams. Taigi laisvas įrodymų vertinimas turi derėti su kiekvienos šalies teise ginti savo interesus nepriklausomai nuo bet kokios išorinės, būtent visuomenės, įtakos ir su teise būti apsaugotai nuo netinkamo bylos dokumentų panaudojimo.

(žr. 50–53 punktus)

5. Remiantis laisvu įrodymų teikimo principu darytina išvada, kad bylos Bendrajame Teisme šalis iš principo turi teisę kaip įrodymą pateikti dokumentus, pateiktus kitoje teismo byloje, kurioje ji pati buvo viena iš šalių. Jei ta šalis teisėtai turėjo prieigą prie šių dokumentų ir jei tie dokumentai nėra konfidencialūs, tinkamas teisingumo vykdymas iš principo neprieštarauja jų pateikimui Bendrajam Teismui. Taigi proceso šalis Sąjungos teisme negali prašyti pašalinti bylos dokumento, jei ši bylos dokumentą ši šalis jau pateikė kitoje byloje, kurioje ginčas kilo tarp tų pačių šalių.

Be to, bylos dokumentą pateikusios šalies sutikimas negali būti išankstinė dokumento, paimto iš kitos Bendrajame Teisme nagrinėtos bylos, priimtino sąlyga. Iš tiesų, nors dokumentą pateikusios šalies sutikimas gali būti reikšmingas elementas vertinant, ar tas dokumentas naudojamas tinkamai, reikalavimas, kad šis sutikimas būtų gautas prieš pateikiant tą dokumentą Bendrajam Teismui, nes antraip jis bus nepriimtinas, suteikia jį pateikusiai šaliai teisę nesutikti ir taip atimti iš Bendrojo Teismo galimybę įvertinti, ar tas dokumentas naudojamas tinkamai, ir taip įvykdyti pareigą kiekvienai šaliai suteikti protingą galimybę pateikti savo poziciją, įskaitant įrodymus, tokiomis aplinkybėmis, dėl kurių ji neatsidurtų aiškiai mažiau palankioje padėtyje nei jos priešininkas, o tai yra šalių procesinio lygiateisiškumo pagrindas. Todėl Bendrasis Teismas kiekvienu atveju turi pasverti, viena vertus, laisvę teikti įrodymus ir, kita vertus, apsaugą nuo netinkamo teismo procesų šalių naudojimosi bylos dokumentais.

(žr. 55, 56 punktus)

6. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 72–75 punktus)

7. Tik išskirtinėmis aplinkybėmis Sąjungos teismas gali atsižvelgti į motyvus, pateikus per procesą.

Tai taikytina nelaimėjusio dalyvio pareikštam ieškiniui dėl perkančiosios organizacijos sprendimo atmesti jo pasiūlymą, kai, nelaukęs perkančiosios organizacijos atsakymo į konkretų prašymą motyvuoti neiįprastai mažas laimėjusių pasiūlymų kainas ir nesuteikęs jai pakankamo termino tam tikslui, nors nustatyti terminai pareikšti ieškinį nekliudė tai padaryti, nelaimėjęs dalyvis pareiškė ieškinį remdamasis išimtinai ginčijamo sprendimo nepakankamu motyvavimu būtent todėl, kad nebuvo pateiktas atsakymas į jo prašymą. Perkančioji organizacija savo ruožtu per protingą terminą pateikė paaiškinimus dėl priežasčių, kodėl laimėję pasiūlymai jai nepasirodė esą neiįprastai mažos kainos.

(žr. 74, 102 punktus)

8. Reglamento Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių 113 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento Nr. 1268/2012 dėl finansinio reglamento taikymo taisyklių 161 straipsnio 2 dalyje pralaimėjusiems konkurso dalyviams numatytas motyvavimas dviem etapais. Iš pradžių perkančioji organizacija visiems pralaimėjusiems konkurso dalyviams praneša, kad jų pasiūlymai buvo atmesti ir kokie šio atmetimo motyvai. Šie motyvai gali būti išdėstyti trumpai, atsižvelgiant į šioje nuostatoje numatytą galimybę pralaimėjusiems konkurso dalyviams prašyti tikslesnio motyvavimo. Remiantis tomis pačiomis nuostatomis, jeigu pralaimėjęs konkurso dalyvis, kuris atitinka pašalinimo ir atrankos kriterijus, pateikia prašymą raštu, perkančioji organizacija kuo greičiau ir bet kuriuo atveju per penkiolika dienų nuo šio prašymo gavimo pateikia konkursą laimėjusios paraiškos santykinius pranašumus ir laimėtojo, su kuriuo sudaroma sutartis, pavadinimą.

Šis motyvų atskleidimas dviem etapais neprieštarauja pareigos motyvuoti tikslui, kad, viena vertus, suinteresuotieji asmenys sužinotų priemonės priėmimo priežastis ir galėtų apginti savo teises ir, kita vertus, teismas galėtų vykdyti kontrolę

(žr. 78, 79 punktus)

9. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 80, 106 punktus)

10. Vertinimą, ar yra neiįprastai mažos kainos pasiūlymų, perkančioji organizacija atlieka dviem etapais. Pirmajame etape perkančioji organizacija turi įvertinti, ar pateiktų pasiūlymų kaina atrodo neiįprastai maža. Veiksmažodžio „atrodyti“ vartojimas Reglamento Nr. 1268/2012 dėl finansinio reglamento taikymo taisyklių 151 straipsnio 1 dalyje reiškia, kad perkančioji organizacija *prima facie* įvertina neiįprastai mažą pasiūlyme pateiktą kainą. Todėl šiame reglamente iš perkančiosios organizacijos nereikalaujama savo iniciatyva atlikti išsamios kiekvieno pasiūlymo sudėties analizės, kad būtų galima nustatyti, kad tai nėra neiįprastai mažos kainos pasiūlymas. Taigi, visų pirma, perkančioji organizacija turi tik nustatyti, ar pateiktuose pasiūlymuose yra požymių, galinčių sukelti įtarimą, kad juose nurodyta kaina yra neiįprastai maža. Taip yra būtent tuo atveju, kai pateiktame pasiūlyme siūloma kaina yra gerokai mažesnė už kituose pateiktuose pasiūlymuose nurodytą kainą arba už įprastinę rinkos kainą. Jeigu pateiktuose pasiūlymuose nėra tokio požymio ir neatrodo, kad juose nurodyta kaina gali būti neiįprastai maža, perkančioji organizacija gali tęsti šio pasiūlymo vertinimą ir viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą.

Atvirkščiai, jeigu yra požymių, galinčių sukelti įtarimą, kad pasiūlyme nurodyta kaina gali būti neiįprastai maža, perkančioji organizacija antrajame etape turi patikrinti pasiūlymo sudėtį ir įsitikinti, ar jame nurodyta kaina nėra neiįprastai maža. Atlikdama tokį patikrinimą, perkančioji organizacija privalo nagrinėjamą pasiūlymą pateikusiam konkurso dalyviui suteikti galimybę paaiškinti, dėl kokių priežasčių jis mano, kad jo pasiūlymo kaina nėra neiįprastai maža. Tada perkančioji organizacija turi įvertinti pateiktus paaiškinimus ir nustatyti, ar aptariamame pasiūlyme nurodyta kaina yra neiįprastai maža, ir, jeigu taip yra, ji privalo atmesti pasiūlymą.

(žr. 87–89 punktus)

11. Dėl perkančiajai organizacijai tenkančios pareigos motyvuoti tuo atveju, kai ji mano, kad laimėjusiame pasiūlyme pateikta kaina neatrodo neįprastai maža, pažymėtina, jog remiantis Reglamento Nr. 1268/2012 dėl finansinio reglamento taikymo taisyklių 151 straipsnio 1 dalimi ir būtent aplinkybe, jog perkančioji organizacija visų pirma turi atlikti tik *prima facie* vertinimą, ar pasiūlyme pateikta kaina nėra neįprastai maža, darytina išvada, kad jos pareigos motyvuoti apimtis yra siaura. Iš tiesų, jeigu perkančioji organizacija būtų įpareigota išsamiai nurodyti, dėl kokių priežasčių jai neatrodo, jog pasiūlyme pateikta kaina yra neįprastai maža, būtų neatsižvelgta į Reglamento Nr. 1268/2012 151 straipsnyje numatytą skirtumą tarp dviejų analizės etapų.

Konkrečiai kalbant, kai perkančioji organizacija paskelbia nugalėtoją, ji neprivalo, atsakydama į bet kokią pagal Reglamento Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių 113 straipsnio 2 dalį jai pateiktą prašymą motyvuoti, tiesiogiai nurodyti priežasčių, dėl kurių laimėjęs pasiūlymas jai nepasirodė esąs neįprastai mažos kainos. Jeigu šį pasiūlymą perkančioji organizacija pripažįsta laimėjusiu, netiesiogiai, tačiau neišvengiamai galima daryti išvadą, kad ji nusprendė, jog nėra neįprastai mažos kainos pasiūlymo požymių. Atvirkščiai, tokie motyvai turi būti pateikti susipažinti tam konkurso dalyviui, kurio pasiūlymas buvo atmestas ir kuris pateikė tokį prašymą pateikti motyvus.

(žr. 92, 93 punktus)